

ADVIES Nr. 1.512

Zitting van woensdag 4 mei 2005

- Resolutie inzake de invoering van sport- en cultuurcheques 3-706, aangenomen door de Senaat op 15 juli 2004
- Wetsvoorstel nr. 3-441/1 van 8 januari 2004 tot oprichting van een Federaal Sportfonds en invoering van sportcheques, ingediend door de heer J.-M. Dedecker
- Wetsvoorstel nr. 3-489/1 van 3 februari 2004 houdende wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 teneinde het gebruik van de sport- en cultuurcheques aan te moedigen, ingediend door mevrouw Ch. Defraigne en de heer M. Wilmots
- Wetsvoorstel nr. 3-557/1 van 12 maart 2004 tot invoeging van een artikel 117 in het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 teneinde de aan de sportclubs betaalde bijdragen aftrekbaar te maken, ingediend door de heer R. Thissen c.s.
- Wetsvoorstel nr. doc. 51 1131/001 van 14 mei 2004 tot invoering van sport- en cultuurcheques, ingediend door mevrouw A. Storms en de heer H. Bonte
- Wetsvoorstel nr. 3-584/1 van 25 maart 2004 ter invoering van sport- en cultuurcheques, ingediend door mevrouw C. Gennez en de heer L. Vandenberghe

x x x

2.116-1

A D V I E S Nr. 1.512

- Onderwerp :
- Resolutie inzake de invoering van sport- en cultuurcheques 3-706, aangenomen door de Senaat op 15 juli 2004
 - Wetsvoorstel nr. 3-441/1 van 8 januari 2004 tot oprichting van een Federaal Sportfonds en invoering van sportcheques, ingediend door de heer J.-M. Dedecker
 - Wetsvoorstel nr. 3-489/1 van 3 februari 2004 houdende wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 teneinde het gebruik van de sport- en cultuurcheques aan te moedigen, ingediend door mevrouw Ch. Defraigne en de heer M. Wilmots
 - Wetsvoorstel nr. 3-557/1 van 12 maart 2004 tot invoeging van een artikel 117 in het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 teneinde de aan de sportclubs betaalde bijdragen aftrekbaar te maken, ingediend door de heer R. Thissen c.s.
 - Wetsvoorstel nr. doc. 51 1131/001 van 14 mei 2004 tot invoering van sport- en cultuurcheques, ingediend door mevrouw A. Storms en de heer H. Bonte
 - Wetsvoorstel nr. 3-584/1 van 25 maart 2004 ter invoering van sport- en cultuurcheques, ingediend door mevrouw C. Gennez en de heer L. Vandenberghe
-

Bij brief van 14 februari 2005, heeft de heer R. DEMOTTE, minister van Sociale Zaken, op verzoek van de Senaatscommissie voor de Financiën en voor de Economische Aangelegenheden, het advies van de Nationale Arbeidsraad ingewonnen over een resolutie die de Senaat op 15 juli 2004 heeft aangenomen en over verschillende wetsvoorstellen tot invoering van sportcheques of sport- en cultuurcheques.

De bespreking van dit onderwerp werd toevertrouwd aan de Commissie Sociale Zekerheid.

Op verslag van deze commissie heeft de Raad op 4 mei 2005 volgend advies uitgebracht.

x x x

ADVIES VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD

I. INHOUD EN DRAAGWIJDTE VAN DE ADVIESAANVRAAG

Bij brief van 14 februari 2005, heeft de heer R. DEMOTTE, minister van Sociale Zaken, op verzoek van de Senaatscommissie voor de Financiën en voor de Economische Aangelegenheden, het advies van de Nationale Arbeidsraad ingewonnen over een resolutie die de Senaat op 15 juli 2004 heeft aangenomen en over verschillende wetsvoorstellen tot invoering van sportcheques of sport- en cultuurcheques, meer bepaald betreft het :

- het wetsvoorstel nr. 3-441/1 van 8 januari 2004 tot oprichting van een Federaal Sportfonds en invoering van sportcheques, ingediend door de heer J.-M. Dedecker;
- het wetsvoorstel nr. 3-489/1 van 3 februari 2004 houdende wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 teneinde het gebruik van de sport- en cultuurcheques aan te moedigen, ingediend door mevrouw Ch. Defraigne en de heer M. Wilmots;
- het wetsvoorstel nr. doc. 51 1131/001 van 14 mei 2004 tot invoering van sport- en cultuurcheques, ingediend door mevrouw A. Storms en de heer H. Bonte;
- het wetsvoorstel nr. 3-584/1 van 25 maart 2004 ter invoering van sport- en cultuurcheques, ingediend door mevrouw C. Gennez en de heer L. Vandenberghe.

Verder wordt het advies van de Raad gevraagd betreffende het wetsvoorstel nr. 3-557/1 van 12 maart 2004 tot invoering van een artikel 117 in het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 teneinde de aan de sportclubs betaalde bijdragen aftrekbaar te maken van het totale netto-inkomen dat onderworpen is aan personenbelasting, ingediend door de heer R. Thissen c.s.

Zonder in te gaan op de afzonderlijke bepalingen van elk van de wetsvoorstellen betreffende de invoering van sport- en cultuurcheques en de resolutie van de Senaat, kan in het algemeen gesteld worden dat deze voorstellen beogen een collectief voordeel in te voeren voor de werknemers (i.e. voor alle werknemers van een werkgever) doordat de werkgever hen per jaar voor een bepaald maximaal bedrag (tussen 200 en 300 euro) sport- of cultuurcheques kan toekennen die in hoofde van de werknemers fiscaal zijn vrijgesteld en niet worden beschouwd als "loon".

Deze voorstellen verschillen evenwel wat betreft de concrete modaliteiten voor de toekenning van zo'n collectief voordeel. Deze verschillen betreffen :

- de vrijgestelde waarde;
- de invoering van het voordeel : door middel van sociaal overleg of juist als soepel beloningsinstrument in hoofde van de werkgever dat zelfs niet als element in de geschreven individuele arbeidsovereenkomst kan opgenomen worden, maar enkel als gebruik kan worden beschouwd;
- wat precies onder het begrip "loon" wordt verstaan : gaat het enkel om het loonbegrip dat als basis geldt voor de berekening van de sociale zekerheidsbijdragen of is het ook de bedoeling dat de cheques niet meegerekend worden voor de berekening van de loonkostenontwikkeling;
- de fiscale behandeling van het toegekende voordeel in hoofde van de werkgever : fiscaal aftrekbaar of niet (fiscaal verworpen uitgave);
- de gebruiksvoorwaarden van de cheques :
 - wat de sportcheques betreft : kunnen zij enkel gebruikt worden voor actieve sportbeoefening of ook voor de aankoop van sportmateriaal of het gebruik van de accommodatie van of de deelname aan de activiteiten georganiseerd door een sportvereniging.
 - wat de cultuurcheques betreft : kunnen zij enkel gebruikt worden voor de aankoop van tickets (al dan niet ook voor het cultuuraanbod in het commerciële circuit) of ook voor de aankoop van cultuurgebonden goederen (zoals boeken).

II. STANDPUNT VAN DE RAAD

De Nationale Arbeidsraad heeft kennis genomen van de hem voorgelegde resolutie en wetsvoorstellen en heeft terzake het volgende unaniem advies uitgebracht.

A. Wat betreft de door de voorgelegde teksten beoogde objectieven

- De Raad stelt vast dat de voorgelegde teksten beogen een eventuele financiële drempel voor sport- en cultuurparticipatie weg te nemen en meer in het algemeen aan te zetten tot sport- en cultuurparticipatie.

Het is de bedoeling de toegang tot sport en cultuur te vergemakkelijken, aangezien die activiteiten bijdragen zowel tot de persoonlijke ontwikkeling, zelfontplooiing en realisatie als tot integratie van personen in de maatschappij en gemeenschapsvorming. Verder wordt door de Senaat en de indieners van de wetsvoorstellen meer in het bijzonder gewezen op de heilzame werking van sport voor de fysieke en psychische gezondheid en het persoonlijk welzijn.

Er wordt bovendien geargumenteed dat een bredere toegang tot sport en cultuur op termijn positieve neveneffecten zal hebben. Zo wordt gewezen op de belangrijke rol die sport speelt in de preventieve gezondheidszorg, hetgeen een vermindering van de uitgaven in de ziekteverzekering en een verhoging van het BBP (o.a. door een daling van het absentisme) tot gevolg zou kunnen hebben.

Daarnaast wordt gewezen op een terugverdieneffect van de voorstellen door de positieve invloed die meeruitgaven van particulieren voor sport en cultuur kunnen hebben op de werkgelegenheid, en dit niet alleen in de sport- en cultuursector, maar bijvoorbeeld ook in de horeca, de handelszaken en de toeristische sector.

- De Raad onderschrijft ten volle de objectieven die ten grondslag liggen aan de voorgestelde regelingen voor sport-en cultuurcheques. De positieve effecten van sport en cultuur, zowel op het persoonlijk als op het collectief vlak, zijn bestudeerd en genoegzaam bekend, zodat een verhoogde sport- en cultuurparticipatie alleen maar toe te juichen zou zijn. Wat betreft de raming van de omvang van de terugverdieneffecten van een verhoogde sport- en cultuurparticipatie, meent de Raad nochtans dat enige terughoudendheid aangewezen is.

B. Wat betreft de modaliteiten waarmee men deze objectieven wil realiseren

De Raad is echter van mening dat het toekennen van sport-of cultuurcheques op de voorgestelde wijze niet de geëigende manier is om de hierboven uiteengezette, op zich lovenswaardige, doeleinden te bereiken.

1. Het beperkt personeel toepassingsgebied van de voorgestelde regelingen

De Raad stelt vast dat alle voorstellen, behalve één, tot doel hebben de sport- en cultuurparticipatie te verhogen door de toekenning van cheques, die een collectief sociaal voordeel geven, door een werkgever aan zijn werknemers.

Hij is van oordeel dat om een echt collectief sociaal voordeel te zijn zo'n cheques best zouden toegekend worden bij sociale onderhandelingen op sectoraal of bedrijfsniveau.

Meer fundamenteel, is de Raad echter van oordeel dat het niet aangewezen is dat maatregelen worden genomen die enkel beogen de sport- en/of cultuurparticipatie van werknemers te verhogen, terwijl het duidelijk is dat de toegang tot sport en cultuur belangrijk is voor alle geledingen van de maatschappij. Zoals door de indieners van de voorstellen zelf aangegeven, heeft de positieve werking van sport en cultuur niet alleen betrekking op de individuele vervolmaking, maar bepaalt sport- en cultuurparticipatie ook maatschappelijke waarden, zoals gezondheidszorg, gemeenschapsvorming en sociale integratie. De sport- en cultuurparticipatie belamt dus de maatschappij als geheel aan.

Daarom is de Raad van oordeel dat het aanbeveling verdient deze te ondersteunen met maatregelen die alle geledingen van de maatschappij bereiken.

De Raad wijst in dit kader naar het wetsvoorstel ingediend door de heer R. Thissen dat beoogt de toegankelijkheid te verhogen van sportactiviteiten voor zoveel mogelijk mensen door de bijdragen aan sportclubs aftrekbaar te maken van de personenbelasting.

Hij wil evenwel wijzen op de complexiteit van een fiscaal mechanisme, zowel wat zijn praktische uitvoering betreft (de techniek van het belastingkrediet) als wat de concrete effecten op sport- en cultuurparticipatie betreft. Meer bepaald, is de Raad van mening dat het risico bestaat dat instellingen hun prijzen gaan verhogen omwille van het toegekende fiscaal voordeel. Hij vindt daarom dat het eerder aanbeveling verdient de cultuur- en sportinstellingen rechtstreeks te subsidiëren (cf. infra).

2. De financiering en de budgettaire implicaties van de voorstellen

- De Raad stelt vast dat de budgettaire impact van de voorgestelde regelingen verre van duidelijk is.

In dit kader wijst de Raad er op dat de mogelijkheid om sport- of cultuurcheques toe te kennen de werkgevers een instrument in handen geeft om hun werknemers op deze wijze te motiveren, maar dat de voorstellen verschillen zowel in de fiscale behandeling van het voordeel in hoofde van de werkgever als wat de aanrekening op de loonnorm betreft.

In elk geval is de Raad van oordeel dat inzake de al dan niet aanrekening van zo'n voordeel op de loonnorm, zijn advies terzake moet gevraagd worden.

Ook is de Raad van mening dat het onmogelijk is de terugverdieneffecten van een verhoogde sport- en cultuurparticipatie te begroten. In dit kader wil de Raad opmerken dat het terugverdieneffect van de toekenning van sportcheques op het vlak van de preventieve gezondheidszorg afhankelijk is van de voorwaarde dat deze cheques worden uitgegeven voor actieve sportbeoefening, hetgeen in de voorstellen niet steeds gegarandeerd wordt.

- Wat de voorstellen voor de toekenning van sport- of cultuurcheques betreft, is de Raad in elk geval van oordeel dat, gezien het maatschappelijk belang van sport- en cultuurparticipatie, het niet aangewezen is dat de kostprijs van de maatregelen die worden genomen om die participatie te bevorderen door de sociale zekerheid van werknemers betaald wordt.

Om de inkomsten van de sociale zekerheid te vrijwaren, is het daarom van belang dat de regeling van vrijstelling van socialezekerheidsbijdragen niet toepasselijk mag zijn.

- Wat het voorstel voor fiscale aftrekbaarheid van bijdragen die betaald werden aan sportclubs betreft, is de Raad van oordeel dat, gezien de stand van de federale overheidsfinanciën, de beperkte budgettaire marge niet prioritair aan dergelijke maatregel kan besteed worden.
- De Raad wil er op wijzen dat de Gemeenschappen op grond van artikel 4 van de Bijzondere Wet van 8 augustus 1980 bevoegd zijn voor de culturele aangelegenheden, waartoe ook sport behoort.

Mede gezien het voorgaande, acht hij het dan ook aangewezen dat het aan de Gemeenschappen gelaten wordt om de gepaste maatregelen te nemen om de sport- en cultuurparticipatie te bevorderen.

Dit zullen zij in eerste instantie doen door de erkenning en subsidiëring van bepaalde sport- en cultuurinstellingen, hetgeen beter toelaat een gecibleerd beleid te voeren dat bepaalde vormen van (actieve) sportbeoefening en cultuurparticipatie voor iedereen (en niet enkel maar de werknemers) promoot.
